

LIETUVOS AUKŠTŪJŲ MOKYKLŲ PROFESINIŲ SĄJUNGŲ SUSIVIENIJIMAS

Lietuvos Respublikos Prezidentei
p. DALIAI GRYBAUSKAITEI
Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkei
p. IRENAI DEGUTIENEI
Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui
p. ANDRIUI KUBILIUI
Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministrui
p. GINTARUI STEPONAVIČIUI
Lietuvos mokslo tarybos pirmininkui
p. EUGENIJUI BUTKUI
Lygių galimybių kontrolierei
p. AUŠRINEI BURNEIKIENEI

2010 m. kovo mėn. 30 d. Nr.. 10/03

DĖL ŽEMĖS ŪKIO MOKSLŲ MOKSLINIŲ PUBLIKACIJŲ VERTINIMO

Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas (LAMPSS) reiškia susirūpinimą padėtimi, susiklosčiusią žemės ūkio mokslų srityje ir pritaria šios srities mokslininkų pasirašytam kreipimuisi (kreipimasis pridedamas). Kreipimąsi pasirašė 217 mokslininkų, kurie dirba žemės ūkio mokslų srityje.

Lietuvos mokslo tarybos (LMT) 2009 m. spalio 12 d. nutarime Nr. VII–20, kuriame patvirtintas kvalifikacinių valstybinių mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų pareigybių reikalavimų aprašas, išskiriamos dvi stambios mokslo darbuotojų grupės: tai humanitarinių ir socialinių mokslų srities (1-oji grupė) bei fizinių, biomedicinos ir technologijos mokslų srities (2-oji grupė).

Šioms grupėms taikomi skirtingi minimalūs kvalifikaciniai reikalavimai, 2-osios grupės mokslininkams yra keliami žymiai aukštesni nei 1-osios grupės (žiūr. kreipimąsi). Tokie LMT sprendimai prieštarauja Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymui, kuriame nenurodoma, kad vienos srities mokslininkai yra „lygesni“ už kitus.

Diskriminacija įžvelgiama ir LMT paskelbtame kvietime mokslininkams teikti paraiškas visuotinės dotacijos priemonėje, skirtoje žmoniškųjų išteklių plėtros veiksmų programos prioritetui „Tyrejų gebėjimų stiprinimas“ įgyvendinti. Pagal šią priemonę, iš humanitarinių ir socialinių mokslų sričių (1-osios grupės) pareiškėjų reikalaujama būti paskelbus ne mažiau kaip **20 publikacijų recenzuojamuose moksliniuose leidiniuose (pakanka ir vietinių)**, kai tuo tarpu iš fizinių, biomedicinos ir technologijos mokslų sričių (2-osios grupės), tarp kurių yra ir žemės ūkio mokslai, pareiškėjų reikalaujama ne mažiau kaip **20 publikacijų, kurios būtų paskelbtos ISI Web of Science duomenų bazėje įrašytuose užsienio moksliniuose periodiniuose leidiniuose**, turinčiuose „Impact factor“ (publikuojamiems šiuose leidiniuose straipsniams keliami žymiai didesni reikalavimai). Neaišku, kodėl vienai grupei taikomos lengvatos, o kitai - ne.

Tokie LMT veiksmai prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir Lygių galimybių įstatymui, kuriuose aiškiai apibrėžta, kad negalima taikyti vienodos kategorijos darbuotojų (šiuo atveju mokslininkų) atžvilgiu skirtingų vertinimo kriterijų.

2007 m. gegužės 5 d. Lietuvos Konstitucinio Teismo byloje Nr. 18/16 buvo išaiškinta, kad publikuojant mokslinius straipsnius negali būti suteikta pirmenybė vienai **ISI** (*Information Sciences Institute*) JAV įsikūrusiai privačiai duomenų bazei iš kitų.

Atsižvelgiant į tyrimų objektų ypatumus, meteorologinių sąlygų kaitą moksliniai tyrimai žemės ūkio srityse gali tęstis iki kelių ar net keliolikos metų, todėl greitai parašyti mokslinę publikaciją, kaip, pavyzdžiui, tai gali padaryti socialinių, humanitarinių ar teorinės fizikos mokslų atstovai (jų tyrimų atlikimui nereikalingi brangiai kainuojantys eksperimentai), negali ir ateityje negalės...

Žemės ūkis yra svarbi Lietuvos ūkio šaka, sukurianti didelę pridėdamąją vertę, į ją yra investuoti šimtai milijonų litų ES bei Lietuvos valstybės lėšų. Net ir šiuo sunkmečiu, lyginant su kitomis ūkio šakomis, žemės ūkyje ekonominis nuosmukis jaučiamas mažiausiai. Ateityje be šiuolaikinių mokslinių tyrimų ir rekomendacijų šios investicijos neatsipirks.

Kai kurių institucijų (LR Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerijos, Lietuvos mokslo tarybos) vykdoma politika žemės ūkio srityje dirbančių mokslininkų atžvilgiu (pavyzdžiui, sumažintas darbo užmokestis, biudžeto asignavimai mokslui ir tuo pačiu metu pakelti kvalifikaciniai reikalavimai mokslininkams) yra agrarinės valstybės žlugdymas. Valstybės investicijos į šią sritį yra nepakankamos, neišplėtotą mokslinę-techninę bazę (kaip tai sėkmingai padarė Čekija, Slovėnija, Slovakija, Lenkija ar Estija) ir nesukurta šiuolaikinė žemės ūkio mokslui tinkama infrastruktūra (mokslo slėniui skirtus pinigus dar tik ketinama įsisavinti), tačiau iš žemės ūkio mokslų srities mokslininkų reikalaujama tiek pat mokslinių publikacijų, kaip ir iš fizikų ar biochemikų, kurie turi žymiai geresnes sąlygas moksliniam darbui atlikti.

Tenka pastebėti, kad valdžios atstovų sprendimai dažniausiai nederinami su socialiniais partneriais (LAMPSS, Lietuvos mokslininkų sąjungos atstovais), dokumentai sukuriama nelogiški, todėl dažnai sukeliama mokslininkų ir akademinės bendruomenės tarpe bereikalinga socialinė įtampa.

Stebina ir tai, kad LMT nėra nei vieno žemės ūkio mokslų atstovo, nors deklaruojama, kad konkurencingas žemės ūkis yra vienas iš Lietuvos valstybės prioritetų.

LAMPSS nuomone, žemės ūkio mokslų srityje dirbantiems mokslininkams turi būti skirtas pereinamasis periodas, kurio metu bus įsisavintos ES lėšos, sukurta infrastruktūra, ir tik po to galėtų būti palaipsniui didinami kvalifikaciniai reikalavimai.

Pagarbiai

Pirmininkė

doc. dr. A. Lapinskiene